

การจัดการศึกษาทางการพยาบาล : สำหรับนักศึกษา Generation Y (Nursing Education Management : For Student Generation Y

บทความวิจัย

วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ

Journal of Nursing Science & Health

ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน) 2554

Volume 34 No.2 (April-June) 2011

เยาวลักษณ์ โพธิ์ดารา ค.ม. (การบริหารการพยาบาล)*

Yoawaluk Phothidara Master of Education (Nursing Administration)*

บทคัดย่อ

เด็กไทยรุ่นใหม่ที่เราเรียกกันว่า “why generation” หรือ เด็ก generation Y เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมาก มีอายุในช่วง 16-30 ปี เด็กกลุ่มนี้มีความเป็นตัวของตัวเอง คิดเร็ว ทำเร็ว ปรับปรุงเร็ว มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ชอบความท้าทาย มีวิถีชีวิตที่ทันสมัย นิยมสื่อสารผ่านเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำยุค เพื่อให้เด็กศึกษาพยาบาล Generation Y ได้มีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพ ดังนั้น ในการนำเสนอบทความนี้ จึงได้มีการเสนอแนะแนวทางในการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาทางการพยาบาล ได้แก่ การจัดให้มีการแบ่งกลุ่มในชั่วโมงเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ส่งเสริมความคิดค้น บวก มีการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้ข้อมูลและความรู้ต่างๆที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน จะต้องมีการจัดการความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาลได้อย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาวิชาชีพ การพยาบาลให้ก้าวหน้าและได้มาตรฐานต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาทางการพยาบาล, นักศึกษา generation y

Abstract :

Thai new generations, either called “why generation” or generation Y, aging approximately 16-30, are playing more significant role. Those in this age group tended to have high self-esteem, dynamic personality, and quick adaptation. In addition to relishing challenges, they lived in a modern lifestyle and exploited communication technologies. To provide learning process appropriate and relevant to their characteristics of this generation, the article developed suggestion to manage nursing education. The classroom management was achieved by establish classroom-learning group so that they could learn from real-world situations and they were promoted for positive thinking. In addition, teaching and learning technologies were introduced into the classroom. The collected knowledge was subject to manage for continued and sustainable development. Therefore, they were capable of applying novel and critical nursing knowledge to improve nursing profession.

keywords : nursing education management, student generation y

บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ ย่อมส่งผลต่อสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี วัฒนธรรม มองย้อนหลังไป 60 ปี โครงสร้างของประชากรทั่วโลก มีการ

เปลี่ยนแปลง ปัจจุบันเด็กรุ่นใหม่เกิดมากับความเพียบพร้อมและความสับสน ตลอดจนความสงสัย ที่เรียกกันว่า “why generation” หรือ เด็ก generation Y เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมาก บุคคลกลุ่มนี้มีอายุในช่วง 16-30 ปี ซึ่งสอดคล้องกับช่วงอายุของนักศึกษาพยาบาลในระดับ

อุดมศึกษาของไทย เพราะฉะนั้นนักศึกษาพยาบาลในปัจจุบันมีอายุอยู่ระหว่าง 18-21 ปี เด็กกลุ่มนี้มีความเป็นตัวของตัวเอง คิดเร็ว ทำเร็ว ปรับปรุงเร็ว มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ชอบความท้าทาย มีวิถีชีวิตที่ทันสมัย นิยมสื่อสารผ่านเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำยุค ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมีผลต่อการจัดระบบการศึกษาพยาบาลร่วมด้วย เช่น มีความแตกต่างกันในการวางแผนการพยาบาลสำหรับผู้ป่วยที่มีความแตกต่างกันในภูมิหลัง อายุ ประสบการณ์ และการศึกษา ทั้งนี้ในบริบทของการจัดการศึกษาพยาบาลในปัจจุบัน ซึ่งมีนักศึกษาเป็นสิ่งที่นำเข้า(input)และมีอาจารย์ที่มีความแตกต่างกันกับนักศึกษา ทั้งทางด้านความคิด ประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยุและคุณวุฒิ เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้มีมุมมองบางอย่างที่แตกต่างกัน เช่น รูปแบบหรือกลยุทธ์ในการดูแลสุขภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น ความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อให้การศึกษาทางการพยาบาลเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สอน ผู้เรียนและต่อผู้ป่วยและครอบครัวร่วมด้วย ความหลากหลายที่แตกต่างกันนี้ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพเพื่อคุณภาพสูงสุดในการดูแลผู้ป่วย¹

ระบบการศึกษาพยาบาลในปัจจุบัน พบว่ามีโครงสร้างของช่วงอายุ ที่แตกต่างกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน² คนแต่ละ “ช่วงอายุ”(generation) ย่อมมีบุคลิกภาพ ทักษะคิด นิสัย ความคิดอ่าน ความเชื่อ ความชอบ รูปแบบการใช้ชีวิต และมุมมองต่อการดำรงชีวิตแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เนื่องมาจาก สภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี วัฒนธรรม และค่านิยมที่หล่อหลอมมาในแต่ละช่วงวัย ซึ่งคนแต่ละช่วงอายุ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ

1. builders อายุประมาณ 70-90 ปี หรือเกิดก่อน พ.ศ.2488 ยุคนี้สถาบันครอบครัวเข้มแข็ง บุคลิกลักษณะโลกทัศน์ของบุคคลกลุ่มนี้ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม มีความอดทน อดออม เพื่อชีวิตที่ดีกว่า รู้จักคุณค่าของเงิน ภัคดีต่อองค์กรสูง

2. baby boomers อายุตั้งแต่ 46-64 ปี หรือเกิดช่วง พ.ศ. 2489 – 2507 บุคลิกลักษณะโลกทัศน์ของบุคคลกลุ่มนี้คือ ชยัน ทำงานหนัก มุ่งมั่นกับความสำเร็จ จงรักภักดีต่อองค์กร ต้องการงานในองค์กรที่มีชื่อเสียง ต้องการการยกย่องชมเชยในความสำเร็จ

3. generation X อายุ 34-45 ปี หรือเกิดช่วง พ.ศ. 2508 – 2523 เป็นยุคที่เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ มีการรับวัฒนธรรมผ่านสื่อโทรทัศน์ บุคลิกลักษณะโลกทัศน์ของบุคคลกลุ่มนี้ ชื่นชอบความแปลกใหม่ สนใจเทคโนโลยี มีชีวิตที่สะดวกสบายด้วยเครื่องอำนวยความสะดวก คนรุ่นนี้จึงกระตือรือร้น รักการแข่งขัน แต่บุคคลกลุ่มนี้จะนึกถึงเรื่องของตนเองก่อนเรื่องของส่วนรวม รวมทั้งเป็นนักบริโภคนิยมแต่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสมดุลระหว่างงานกับครอบครัว (Work – life balance) เป็นอย่างมาก

4. generation Y อายุ 16-30 ปี หรือเกิดในช่วง พ.ศ. 2524 – 2543 ซึ่งเป็นยุคสังคมดิจิทัล บุคลิกลักษณะโลกทัศน์ของบุคคลกลุ่มนี้ มีความพิเศษตรงที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและเรียนรู้เทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว ใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในโลกออนไลน์ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีอิสระเสรีในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ มีความทะเยอทะยานสูง ไม่อดทน มีความคิดนอกกรอบ

มีงานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม ทักษะคิด บุคลิกภาพ ของบุคคล generation Y ได้แก่ มาร์ค แมคคลินเดล³ และแอนโนไนมัส⁴ พบว่า บุคคล generation Y มีความเป็นตัวของตัวเองสูง คิดนอกกรอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มั่นใจในตัวเองสูง มีความชอบหรือเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ(Information technology) สูง ซึ่งคุณลักษณะทางพฤติกรรมของบุคคล generation Y นี้ จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างบุคลากรในแต่ละกลุ่มหรือช่วงอายุ เพราะบุคคลแต่ละช่วงอายุ ย่อมมีบุคลิกภาพ นิสัยใจคอ ทักษะคิด ความเห็น มุมมองต่อสิ่งแวดล้อม การใช้ชีวิตความเป็นอยู่แตกต่างกันออกไป^{5,6} นอกจากนี้จากการศึกษาของศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต⁷

พบว่า ประชากร generation Y ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 และปีสุดท้ายของสถาบันในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศของไทย ยอมรับว่าการทำงานในระบบราชการปัจจุบันไม่ท้าทายความสามารถ ซ้ำยังเป็นการบั่นทอนความท้าทาย ทั้งนี้ผู้ที่มีความสามารถสูง จะเลือกทำงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานราชการ จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า บุคคล generation Y มีความคิด และทัศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและท้าทายต่อการใช้ชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบัน

ในการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลนั้น ประกอบไปด้วยการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และจากคุณสมบัติของประชากร generation Y ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น อาจทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความขัดแย้งและความคับข้องใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สถาบันการศึกษาได้จัดให้ ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากสภาพของช่องว่างระหว่างวัยหรือ “generation gap” ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้โดยเฉพาะการขึ้นฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล หากนักศึกษาโดนตำหนิ โดนดุหรือไม่ได้รับการยอมรับจากบุคลากรสุขภาพในหอผู้ป่วยหรือแม้กระทั่งผู้ป่วยที่นักศึกษาพยาบาลได้ดูแลอยู่ ก็จะทำให้ นักศึกษาเกิดความเครียดได้ สอดคล้องกับการศึกษาของอัครวินี นามะกันคำ และคณะ⁸ ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยเหตุที่ทำให้ นักศึกษาพยาบาลเกิดความเครียดในการฝึกปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วย ประกอบด้วย ลักษณะส่วนตัวของอาจารย์นิเทศ ลักษณะการฝึกปฏิบัติและการดูแลผู้ป่วย ลักษณะเจ้าหน้าที่และบุคลากรในหอผู้ป่วย ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา ลักษณะการนิเทศงานของอาจารย์⁹ ซึ่งในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลนั้น นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับมากและตัดสินใจความเครียดนั้นว่า เป็นภาวะคุกคาม¹⁰ จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเพื่อลดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล generation Y ทั้งนี้ถ้าผู้สอนได้มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว ในส่วนของนักศึกษาพยาบาลเองก็มีความพร้อมในระดับสูงต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานกลุ่ม และมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาได้ด้วย¹¹

นักศึกษายาบาลกับ generation Y

นักศึกษายาบาลศาสตร์โดยส่วนใหญ่แล้ว อายุอยู่ระหว่าง 18-22 ปี ซึ่งเป็นรุ่นที่ถูกกำหนดเป็น Generation Y หรือ gen. Y ในขณะที่อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่อยู่ generation baby boom และ generation X¹² ความแตกต่างของช่วงอายุนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่น่าท้าทายในระบบการศึกษาพยาบาล ทั้งนี้อาจารย์พยาบาลจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาการศึกษาเป็นพื้นฐาน และวิเคราะห์ให้ไปสู่หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพด้าน ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้(constructivism) ซึ่งมีหลักการ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ มิใช่เป็นการซึมซับหรือบันทึกข้อมูลที่ได้รับเข้ามาเป็นส่วน ๆ แต่การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความรู้เดิมซึ่งเป็นปัจจัยสร้างความรู้ใหม่ สถานการณ์หรือบริบทของการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของการสร้างความรู้¹³ การเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องจัดกระทำกับข้อมูล ไม่ใช่เพียงรับข้อมูลเข้ามา กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสมองและกระบวนการทางสังคม^{14,15} จากแนวคิดดังกล่าวจะพบว่ามีความเหมาะสมกับนักศึกษาพยาบาล generation Y ดังนั้นการจัดการศึกษาทางการพยาบาลจึงต้องมีการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับลักษณะของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ generation Y เพื่อที่จะทำให้ได้บัณฑิตทางการพยาบาลที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพตามความต้องการของสังคม¹⁶ โดยแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้สอนควรมีคุณสมบัติดังนี้¹⁷

1. มีการพิจารณาและสังเกต พัฒนาการของเด็ก(child development)และรู้จัก “จริต” ของตนเองและของผู้เรียน
2. มีวิธีการจูงใจผู้เรียนและต้องรู้ “ปณิธาน” ของผู้เรียน
3. รู้วิธีการเข้าหาและสร้างสัมพันธภาพกับผู้เรียน

4. เข้าใจแนวคิดของผู้เรียน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ว่าผู้เรียนนั้นผ่านการเรียนรู้อะไรมาก่อน และควรจัดการเรียนรู้ต่อไป โดยสอนให้ตรงกับ“จริง”และ“ปณิธาน” ของผู้เรียน

5. เข้าใจหลักการและปฏิบัติตนเป็นผู้มีศีลธรรม จรรยาและมีความยุติธรรมกับผู้เรียน

6. เรียนรู้วิธีการเรียน เช่น รู้จัก การอ่าน การฟัง การปฏิบัติ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็ปรึกษาและศึกษาจากผู้รู้ และศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้ผู้สอนกลายเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ได้ ผู้สอนต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี “สติ” คุณ “จิต” ของตนเองได้ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนต้องเอื้ออำนวยและที่สำคัญ ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมด้วย

ในการเรียนการสอนทางการพยาบาล อาจารย์พยาบาลนับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะต้องเข้าใจผู้เรียน โดยมีการศึกษาพบว่าการเรียนการสอนในคลินิกนั้น ผู้สอนมีความสัมพันธ์อย่างมากกับผู้เรียน¹⁸ รวมถึงการมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้มีรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เหมาะสมกับบุคลิก ลักษณะของนักศึกษา generation Y ซึ่งจุดเด่นนักศึกษา generation Y คือ มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องการการทำงานที่มีความก้าวหน้า ชอบการแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดีสอดคล้องกับการศึกษาของศิวาดตี ศรีสุดตา¹⁹ ที่ศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาลมีความรู้และทักษะการรู้สารสนเทศในระดับดีมากสามารถใช้และเข้าถึงสารสนเทศในแหล่งและทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทได้ สามารถค้นหาสารสนเทศจากห้องสมุดและเว็บไซต์ต่างๆได้ นอกจากนั้นได้มีการศึกษาพฤติกรรมของคน generation Y พบว่าเด็กกลุ่มนี้มักมีความทะเยอทะยาน มีความมุ่งมั่น และยินดีที่จะทำงานที่หนักขึ้น และมากขึ้น เพื่อความสำเร็จของตนเอง²⁰ แต่ในทีนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่าลักษณะงานที่ทำนั้นตรงกับ

กับสิ่งที่พวกเขาต้องการมากน้อยเพียงใด ข้อดีที่ได้เด็กกลุ่มนี้มาร่วมงานก็คือ ความสามารถในการเรียนรู้ และทำงานได้ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม แม้จะมีข้อดีมากมาย แต่การจะสร้างและพัฒนานักศึกษา generation Y เป็นภารกิจของสถาบันการศึกษา ในเรื่องของการปรับหลักสูตร วิธีการสอน รวมถึงบุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เพื่อให้มีการปรับตัวเข้าหานักศึกษากลุ่มนี้ จากความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มนักศึกษาพยาบาล generation Y นั้นได้มีการศึกษาพบว่าลักษณะเด่นของนักศึกษากลุ่มนี้ อยู่ที่การมีช่วงของความสนใจสั้น ชอบลงมือทำมากกว่าการนั่งฟัง และสามารถทำอะไรหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน²¹ เพราะฉะนั้นขณะที่อาจารย์ทำการสอนจึงจำเป็นต้องทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ให้นักศึกษาพุ่งความสนใจมาที่ตัวอาจารย์ให้ได้ สื่อการสอนเป็นส่วนหนึ่งในเครื่องมือที่นำมาใช้เพื่อให้บริการทางการเรียนการสอนดำเนินไปในทิศทางที่ต้องการ อาจมีรูปแบบการสอนโดยใช้สื่อที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาช่วย เช่น power point และ วิดีโอคลิป ในการดึงความสนใจของผู้เรียน^{22,23} แม้กระทั่งการมอบหมายงานให้นักศึกษา ยกตัวอย่างเช่น การสอนเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพ อาจจะปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการให้นักศึกษาค้นคว้าและทำเว็บบล็อก facebook, twitter, multiply เพื่อนำเสนอและร่วมวิเคราะห์พร้อมกันกับผู้สอนในชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้มีบล็อกหรือเว็บไซต์ ซึ่งเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์(online social networking) อยู่แล้ว ทั้งนี้ถ้ามองเพียงผิวเผิน อาจจะมองว่าเป็นการเรียนที่สนุก ตื่นเต้น ทำหายเพราะได้เข้าเล่นในโปรแกรม facebook, twitter, multiply แต่แท้จริงแล้วเป็นการสอดแทรกการเรียนการสอนร่วมไปด้วยนั่นเองและเมื่อมีการใช้รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวแล้ว พบว่าผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ กล่าวคือ มีทักษะเรียนรู้และช่องทางการเรียนเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการเรียนในวิธีการแบบปกติ มีความกระตือรือร้น ในการเรียนมากขึ้น ชอบการเรียนด้วยวิธีการเหล่านี้ และที่สำคัญผู้เรียนหันมา

สนใจสื่อสังคมออนไลน์ที่มีคุณค่าโดยมีผู้สอนคอยแนะนำ จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของศิริพจน์ มะโนตี²⁴ ที่ศึกษาผลของการสอนแบบใช้เว็บเสริม ต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและความคิดเห็น ต่อประสบการณ์ในการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบใช้เว็บเสริมมีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ให้นักศึกษาพยาบาลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและมีประสบการณ์ในการเรียนได้ดีขึ้น

การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มนักศึกษาพยาบาล generation Y นั้นต้องเน้นการลงมือปฏิบัติ เพราะบางครั้งหากให้นักศึกษานั่งฟังการบรรยายในการสอนภาคทฤษฎีแล้วให้นักกลับไปคิดเอง อาจเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจสำหรับนักศึกษากลุ่มนี้ การสอนที่เหมาะสมสำหรับพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาล generation Y ควรเลือกใช้วิธีลดชั่วโมงของการเรียนแบบบรรยายจำนวน 2 ชั่วโมงลง เนื่องจากการสร้างความเบื่อหน่ายให้กับผู้เรียน แต่ควรเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทั้งการนำเสนอหรือแสดงผลงานในห้องเรียนมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนแล้ว ในอนาคตยังจะเป็นการพัฒนาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาให้กลายเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในห้องเรียน สู่การลงมือปฏิบัติ จุดเปลี่ยนนี้ นับว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับการสอนนักศึกษาพยาบาล generation Y เพื่อนำไปสู่การทำงานในระบบบริการสุขภาพ ที่ประกอบด้วยทีมสุขภาพ ที่มีความแตกต่างกันของช่วงอายุ²⁵ ในอนาคต

ทั้งนี้ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องความแตกต่างของ generation ต่าง ๆ ในการศึกษาทางการพยาบาล แต่จากการรวบรวมความรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล generation Y²⁶ สามารถสรุปแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาล โดยการสนทนากลุ่มย่อย จัดโครงการนำเสนอในชั้นเรียนและอภิปราย วิเคราะห์วิจารณ์ เพิ่มขึ้นทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

2. สนับสนุนให้มีรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้ในชุมชน โดยแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาและเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

3. ผู้เรียนและผู้สอนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้โปรแกรมที่หลากหลายที่มีอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นเทคนิคการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. ตระหนักถึงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมด้วย เพราะเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาล generation Y ที่จะหล่อหลอมให้นักศึกษาพยาบาลสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ต้องเคารพสิทธิส่วนบุคคลร่วมด้วย

6. การฝึกกระบวนการคิดเชิงบวกจะช่วยกระตุ้นการทำงานที่ดีของสมอง และเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ได้กระทำ และการเสริมแรงทางบวกในกระบวนการเรียนการสอน การเสริมแรงทางบวกจากครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้แรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล Generation Y เพิ่มมากขึ้น

7. นักศึกษาพยาบาล generation Y มีความสนใจที่สั้นประมาณ 15-20 นาที ดังนั้นควรจัดกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มหลังจากมีการเรียนการสอนผ่านไปแล้ว 20 นาที

8. การพูดคุยกับนักศึกษาพยาบาล generation Y เป็นสิ่งสำคัญ โดยจะช่วยกระตุ้นสมองส่วนหน้าบริเวณที่ควบคุมการคิดและการตัดสินใจ ในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมความจำและเกิดการเรียนรู้ซึ่งมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ทางด้านสังคมตามมา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางการพยาบาลในหลายสถาบันของประเทศไทย ซึ่งได้มีการจัดการความรู้เรื่องดังกล่าวโดยกรองไดอุนหสุติ²⁷ ได้นำ CIPPA มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนทางการพยาบาล มีการพัฒนา CIPPA ขึ้นมาจาก

แนวคิดหลัก 5 แนวคิด ที่ใช้พื้นฐานทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ (human development) และทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (experiential learning) ในการเรียนการสอนคือ แนวคิดการสร้างสรรองค์ความรู้ (constructivism) แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ (group process and co-operative learning) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (learning readiness) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (process learning) และแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (transfer of learning) ซึ่งการเรียนการสอนแบบชิปานี้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนสามารถอธิบาย ชี้แจงตอบคำถามได้ดี นอกจากนั้นยังได้พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นกลุ่ม การสื่อสาร รวมทั้งเกิดความใฝ่รู้ โดยที่การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จะประกอบไปด้วย ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นวิเคราะห์และขั้นสรุปประเมินผล ดังนี้

ขั้นนำ

- สร้าง / กระตุ้นความสนใจหรือเตรียมความพร้อมในการเรียน

ขั้นกิจกรรม จัดกิจกรรมตามหลักการ

- ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง

(C : construct)

- ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้

(I : interaction)

- ผู้เรียนมีบทบาท / ส่วนร่วมในการสร้าง

(P : physical participation)

- ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่กับ

(P : process learning) ผลงาน / ข้อสรุปความรู้

- ผู้เรียน นำความรู้ไปใช้ (A : application)

ขั้นวิเคราะห์ อภิปรายผลจากกิจกรรม

- วิเคราะห์อภิปรายผลงาน / ข้อความรู้ที่

สรุปได้จากกิจกรรม

- วิเคราะห์อภิปรายกระบวนการเรียนรู้

(process)

ขั้นสรุปและประเมินผล สรุปผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

- วิเคราะห์อภิปรายผลงาน / ข้อความรู้ที่

สรุปได้จากกิจกรรม

จากการวิเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวจะพบว่ามีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาพยาบาล generation Y เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนนั้นได้มีการกระตุ้นความสนใจและเตรียมความพร้อมของผู้เรียน จัดให้มีกิจกรรมในการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน นำความรู้ไปใช้ และอภิปรายผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลัพพา กิจรุ่งโรจน์และคณะ²⁸ ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่อความรู้และทักษะการทำแผนของนักศึกษาพยาบาล พบว่าการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมา ร่วมใช้กับการสอนแบบปกติสามารถพัฒนาความรู้เรื่องการทำแผนได้และกันตพร ยอดไชย และคณะ²⁹ ศึกษาผลการใช้สื่อวีดิทัศน์คาราโอเกะ เรื่องหลักการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังต่อความรู้ของนักศึกษาพยาบาล และพบว่านักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าสื่อวีดิทัศน์คาราโอเกะ เป็นประโยชน์ต่อการทบทวนความรู้ด้วยตนเอง มีแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและกระตุ้นการเรียนรู้

นอกจากนั้นการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการสอนนักศึกษาพยาบาล generation Y สอดคล้องกับการศึกษาของเจียมจิตแสงสุวรรณ และคณะ³⁰ ที่พบว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษาพยาบาล เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีข้อคะแนนเฉลี่ยสูงหรือจุดเด่นอยู่ที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันและพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับสูงมาก นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการสรุปผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์โดยการวิเคราะห์อภิปรายผลงาน หรือข้อความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรม จากแฟ้มสะสมงานที่นักศึกษาได้จัดทำไว้ซึ่งเป็นแฟ้มที่เก็บข้อมูลที่ได้สะสมเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้ฝึกปฏิบัติมาแล้วเพื่อนำไปสู่การประเมินผล³¹ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา มงคลสวัสดิ์³² ที่ศึกษาพบว่า การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้แฟ้มสะสมงานสามารถพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลได้เป็นอย่างดี

บทสรุป

จากบุคลิกภาพและลักษณะของนักศึกษาพยาบาล generation Y ที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง คิดนอกกรอบ เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี แต่มีความสนใจสิ่งแวดลอมลดน้อยลง มีช่วงความสนใจหรือสมาธิในการเรียนสั้น ดังนั้นในการสอน ผู้สอนต้องให้ความรัก กำลังใจ ใ้รางวัลเมื่อทำงานสำเร็จ การมอบหมายชิ้นงานที่ทำทาย ไม่น่าเบื่อ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เร้าความสนใจ เช่น ส่งงานที่ผู้สอนสามารถร่วมตรวจได้ โดยที่ผู้สอนมีหน้าที่เข้าไปให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้ทันที จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีการปรับตัวหรือเข้าใจนักศึกษาพยาบาล generation Y ให้ลึกซึ้งและมีการคิดค้นนวัตกรรม หรือพัฒนาวิธีการสอนและรูปแบบการสอนใหม่ๆ ซึ่งผู้สอนไม่ควรใช้การบรรยายในการสอนแต่เพียงอย่างเดียว และควรมีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นต้น ในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนมีทักษะทางเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาพยาบาล generation Y ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการวารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ ทุกท่านที่ได้ทุ่มเทเวลา ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการเขียนบทความเรื่องนี้จะเป็นแนวทางของผู้สอนในการปรับตัวและทำความเข้าใจถึงคุณลักษณะของนักศึกษาพยาบาลในยุคปัจจุบัน เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Davis SK. Diversity and generation X. *Semin Nurs Manage* 2001; 9: 161-166.
2. Murray ND. Welcome to the future: The millennial generation. *NACE Journal* 1997; 57(3): 36-42.

3. Mark McCrindle. Understanding generation Y. The Australian leadership foundation commissioned research project. January 2002; 5: 1-5.
4. Anony Mous. Generation Y: The collaborators. *Profit* 2008; 43: 1.
5. Miranda Kennett. First-class coach. *Manage Today* 2011; 82: 1.
6. Jason Lehnst. Tomorrow's leaders. *Croplife* 2011; 18: 3.
7. ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต. ระบบราชการไทยกับประชากร Generation Y: แล้วเราจะดึงดูดเขาได้อย่างไร?. *วารสารประชากรและการพัฒนา* 2553 มี.ย.-ก.ค.; 30(5): 43-6.
8. อัศวินี มานะกันคำ และคณะ. ความเครียดและปัจจัยเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วย. *เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*; 2547.
9. มณฑา ลิ้มทองกุล และสุภาพ อารีเอื้อ. แหล่งความเครียด วิธีการเผชิญความเครียด และผลลัพธ์การเผชิญความเครียด ในการฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก. *รามธิบดีพยาบาลสาร* 2552 พ.ค.-ส.ค.; 15(2): 192-205.
10. สายไหม ตุ่มวิจิตร และคณะ. การประเมินตัดสินความเครียด ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียด และวิธีการปรับแก้ ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน* 2552 พ.ค.-ส.ค.; 15(2): 115-29.
11. อารีวรรณ กลั่นกลิ่น และคณะ. ความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก. *พยาบาลสาร* 2551 เม.ย.-มิ.ย.; 35(2): 1-9.
12. Hicks R, Hicks K. Boomers, X-ers, and other strangers: Understanding the generational differences that divide us. Wheaton, IL: Tyndale; 1999.

13. วัฒนพร ระจับทุกข์. การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ; 2540.
14. ทิศนา แคมณี. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2545.
15. กนกวรรณ ศรีรักษา. ทฤษฎีการเรียนรู้: เราจะนำไปใช้อย่างไร (Learning theories: How to apply to practice). ขอนแก่นเวชสาร 2552 ม.ค.-เม.ย.; 33(1): 8-9.
16. Spitzer R. A new world and a next generation to come. Semin Nurs Manage 2001; 9: 137.
17. วรภัทร ภูเจริญ. การบริหารการเรียนรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น); 2543.
18. อังลินี ทองจุไร และยุคลธร แจ่มฤทธิ์. การรับรู้และความคาดหวังของนักศึกษาต่อพฤติกรรมการสอนในคลินิกของอาจารย์นิตศ วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี: วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า; 2547.
19. สุดาวดี ศรีสุดตา. การรู้สารสนเทศของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข. 2547; 22(3): 1-22.
20. Raines C. Connecting generations: The sourcebook for a new workplace. Berkeley, CA: Crisp; 2003.
21. Zemke R, Raines C, Filipczak B. Generations at work: Managing the clash of Veterans, Boomers, Xers, and Nexters in your workplace. New York: AMACOM; 2000.
22. Hatfield SL. Understanding the four generations to enhance workplace management. AFP Exchange 2002; 22(4): 72-4.
23. Stacey RD. Strategic management and organizational dynamics: The challenge of complexity (4th ed.). San Francisco: Prentice Hall; 2003.
24. ศิริพจน์ มะโนดี. ผลของการจัดการสอนแบบใช้เว็บเสริมต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการตนเองและความคิดเห็นต่อประสบการณ์ในการเรียนของนักศึกษาพยาบาล. สระบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี; 2548.
25. Cordinez J A. Recruitment, retention, and management of generation X: A focus on nursing professionals. J Healthcare Manage 2002; 47: 237-49.
26. Olson ME. The "millennials": first year in practice. Nurs Outlook 2009; 57(1): 10-7.
27. กรองโต อุดมที่สุด และคณะ. 2551. การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA ครั้งที่ 1. ค้นจาก <http://www.ns.mahidol.ac.th/english/KM/CIPPA1.htm>, ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554.
28. ลัทธมา กิจรุ่งโรจน์ และคณะ. ผลของการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่อความรู้และทักษะการทําผลของนักศึกษาพยาบาล. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2553; 16(3): 397-406.
29. กันตพร ยอดไชย และคณะ. ผลของการใช้สื่อวีดิทัศน์คาราโอเกะ เรื่อง หลักการพยาบาลผู้ป่วยโรค ไตวายเรื้อรังต่อความรู้ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ 2552; 32(1): 45-57.
30. เจียมจิต แสงสุวรรณ และคณะ. การประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิชาปฏิบัติการพยาบาล 3 สาขาพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2547; 27(2): 41-52.

31. ปัญกรณ์ ชูตั้งกร. แฟ้มสะสมงาน (Fortfolio): การประเมินการเรียนรู้ทางการพยาบาล.วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2549; 29(3): 64-8.
32. จริยา มงคลสวัสดิ์. ผลของการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้แฟ้มสะสมงานต่อสมรรถนะด้านการบริหารการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2552.